

מים חיים

מכון 'ים שלמה'

מים חיים מתורת מורנו ורבנו גאון ישראל כמוה"ר שלמה יהודה (הינוקא) שליט"א

ספר דברי שלמה

משיעור פרשת בשלח תשע"ב

יציאת מצרים היא סולם מדרגות ליציאה מגלות פרטית וכללית בכל דור

כתיב (מיכה ז, טו) "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". והענין הוא שצריך כל אחד מישראל לזכות לנפלאות יציאת מצרים, כי כל תהליך; הגאולה ממצרים עובר על כל בר ישראל בפרטות, והיינו שכדי לצאת מהמצרים והגלות צריך שיתגלה הקב"ה במקומו בעשר המכות, שעיקרן הייתה לתקן אמונתם של ישראל, וכן הענין בהכנעת פרעה שיש בחלל ליבו השמאלי של האדם וכן קריעת ים סוף וכו'. והצדיקים הנמצאים במדרגות נוראות, מרגישים את יציאת מצרים בפועל בגשמיות, וכן מסופר על השרף הקדוש ר' אורי מסטרליסק שבבית מדרשו בשעת אמירת 'שירת הים' היו בני חבורתו מרימים את שיפולי גלימותיהם שלא יירטבו ממימי ים סוף, מתוך שהיה חי בפועל את מציאות יציאת מצרים וקי"ס. והקדוש מורנו הרבי אלימלך מליז'אנסק בשעת ברכות התורה היה שומע קולות וברקים וכן מסופר עובדות אמיתיות על עוד צדיקים שזכו למדרגות זי"ע.

כשעיני האדם צופות אל הקב"ה צריך לגלות את הקב"ה גם בשפע הקיים תחת ידו

וכדי לצאת כל אחד מהמצרים צריך לעבור תחילה את התגלות הקב"ה במכת דם, לכך נבאר תחילה את ענין מכת דם. והנה החיטה והלחם הוא כח הגוף וגדילתו, ועל זה מבקש האדם מהקב"ה שיעזרהו על פרנסתו שתומשך לו בנקל. אבל המים עניינם הוא שורש החיים והקיום לאדם, שעל המים והפירות יוכל האדם להתקיים ללא החיטה והלחם. ועל המים אין האדם נשען על הקב"ה אלא סומך עצמו על דרך הטבע והמקרה שמן הסתם דבר בסיסי כמים לא יחסר לו לעולם.

וכן הדבר בכל מעשי האדם, שבכל דבר ודבר יש בו את ענין הלחם שהוא רחוק מהשגת ידו ועליו עיניו צופות לקב"ה באמונה ותפילה, ויש בו את ענין המים שהוא כל השפע שיש תחת ידו או שקרוב להשיגו בדרך חוקי הטבע, ועל זה אינו צופה לקב"ה ואינו תולה את עיניו אליו יתברך, אלא מחזיק הדבר כמציאות קיימת תחת ידו ודבר התלוי בכוחו להשיגו ללא כח עליון המתחדש בכל רגע.

היאור היה סמל שמסתיר את השבח לקב"ה כי על ידי שמגלה את הקב"ה בכל השפע שקיים אצלו תדיר יכול לבוא לידי שירה

וקלי' זו היא ענין היאור שאמרו במדרש (שמ"ר פר' ט' סי' ט') שהיה היאור למצרים לאלוהות שבזה "אמרו לאל סור ממנו" (איוב כא, יד) שאינם צריכים לו בשפע שנראה ככבוש תחת ידם. שהמצרים היו בגאווה שיש בכוחם להגיע לשלמות ללא כח עליון והיאור לא היה אלא כסמל לזה. ותכלית האמונה והבטחון הוא לזכות לתלות את עיניו לקב"ה על כל עניניו, עד שגם כשיהיה ממון ואמצעים רבים תחת ידיו, לא ישען עליהם כלל אלא יתן כל תקוותו בקב"ה ליתן לו את צרכו גם במה שנראה לכאוף כדבר שברשותו ובכוחו. ועי"ז נעשה כל השפע שיש בידו שהוא רגיל בו תמיד כדבר יקר ערך מאוד עד שזוכה להלל ולשבח להקב"ה, ועי"ז נמשך אצלו שפע כפול שהוא ענין המון.

כשמייחס את השפע לכח האדם הוא גילוי של השפע כדם אבל כשמגלה את הקב"ה השפע הוא מים וחסד

כל השפעים התמידים שיש לאדם הם חסדים גמורים, וכשמקשר כל השפעים הקיימים אצלו לקוב"ה הרי הם חסדים מגולים שהם בבחינת מים. אבל כשמייחס אותם לטבע המקרה ולכח האדם, נגלים שפעים אלו כדם שהם דינים. לכן תחילת התיקון לאמונת ישראל לפדותם מקלי' זו החל בהכאת מי היאור לגלותם כדם, שגילה הקב"ה לעם ישראל שכל ההנהגה והכח שמראים המצרים הכל הוא שקר וגאווה, וגילה הקב"ה את קלונם שכל השפע העצום שהיה ביד המצרים הוא מאיתו יתברך, אלא שהיו מייחסים זאת לעצמם. וזה האות האחרון שנתן הקב"ה למשה כדי שיאמינו בני ישראל שנגלה אליו הקב"ה לגאלם, כמ"ש (שמות ד, ט) "ולקחת ממימי היאור ושפכת היבשה והיו המים אשר תיקח מן היאור והיו לדם ביבשת", כי עד אז האמינו בתוקף הכח של המצרים, ובזה גילה להם הקב"ה שישבר במכת דם את כל גאונם, כפי שפירש רש"י שבמכה ראשונה יפרע מאלוהותם.

כשמגלה את האל"ף נעשה מ-היה אהי"ה שהתורה היא הוראה לעתיד ונעשה מ-דם אדם

כי מה שהפריד במצרים בין הגלות לגאולה היא האות אל"ף, שהיא אלופו של עולם וכנגד שם אהי"ה. וכן כעת בגלות מה שמפריד בין הכותל לבית המקדש הוא אלופו של עולם שאת אותה האל"ף צריך לגלות בכל מציאות שיש לאדם, וכשמפרידים את האל"ף מהאדם - נעשה 'דם' (שבזה שם אהי"ה נסתר שאהי"ה בריבוע גימט' דם כידוע), ובמכת דם היכה הקב"ה את התפיסה של המצרים שיש בידם כח לפעול וגילה שכל מה שיש תחת ידם הם חסדים גמורים שייחסו אותם המצרים לעצמם שהשיגום בכח חכמתם וגבורתם שע"ז השפעים הם דם שהוא דינים. וכן יהיה לעתיד לבוא שיגלה הקב"ה את השקר והגאווה של העולם, כי כל הגאולה תלויה בשם אהי"ה, שנאמין שהניסים שהיו במצרים הם אינם עבר אלא הם עתיד שהוא ענין שם אהי"ה, כי כשמפריד את האל"ף נעשה 'היה' שהתורה אצלו כעבר ומפריד אליו"ף, אבל על ידי גילוי האל"ף מתגלה שם אהי"ה ומתגלים הרחמים, ונעשה הדם לאדם, וגלות לגאולה, והכותל לבית המקדש, וזה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, שיראנו הקב"ה את גילוי האל"ף בירושלים, וזה 'נפלאות' בגימט' אל"ף כותל. וכן אמרו במדרש (שמ"ר ט, יג) שכשם שהביא הקב"ה מכת דם על מצרים כך עתיד להביא על אדם שנאמר בישעיה (לד, ט) "ונהפכו נחליה לזפת".

על ידי מכת דם גילה הקב"ה את קלונם של המצרים שאין בידם שפע או כח כלל ואינם מוצאים רפואה למכתם

ובמכת דם התחיל תיקון אמונתם של ישראל, שרצה הקב"ה להראות להם שכדי להוציאם מהגלות אינו צריך שיהיה להם צבא או שליטה בממון, שכל אלו הם עץ ואבן שכשמתגאים בזה מתקיים "ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן" (דברים ד, כח) ועל ידי זה נעשה דינים כמ"ש (שמות ז, יט) "והיה הדם בכל ארץ מצרים בעצים והאבנים", ובזה שיבר הקב"ה הגאווה של המצרים כמ"ש "והדגה אשר ביאור תמות" הדגה הוא גמט' בגאווה, שגילה הקב"ה שהכל הוא ממנו יתברך ואין להם מה להתפעל ולחשוש מכל הכח שנראה שיש לרשעים, כי כשיגלה הקב"ה את קלונם לא ימצאו רפואה למכתם כמ"ש (שם) "ונלאו מצרים" ופרש"י לבקש רפואה.

על ידי שמגלה את הקב"ה בשפע הקיים נעשה השפע יקר ערך ומתפרנס בנקל

ועל ידי שמגלים שגם כל השפע שיש לאדם שנשפע לו בתמידות הכל הוא חסדים גמורים ממנו יתברך, עי"ז השפע הוא בבחינת מים, ועל כן אצל ישראל אע"פ שלא היה להם אמצעים רבים תחת ידם נעשה השפע המועט שבידם ליקר ערך מאוד כי הבינו שבכל עת מחדש הקב"ה לאדם את שיפועו הקיים אצלו תמיד, ומזה הגיעו לפרנסה בנקל כמ"ש במדרש (שמ"ר ט, י) שע"י מכת דם התעשרו ישראל מאוד.

כשמתקן ענין הדם יכול להתפלל ואינו מגיע לכעס על ידי תפילתו

והוא נקרא תיקון מים תחתונים, כי על ידי שמקשר כל השפע הקיים תחת ידיו לקב"ה עי"ז יכול להתפלל, והיינו שתפילתו היא בבחינת מים כמ"ש (איכה ב, יט) "שפכי כמים ליבך נוכח פני ה'". אבל כשאינו מביט על ענין המים שהם כל החסדים הגמורים הנשפעים לו תדיר מה' ב"ה, עי"ז תפילתו היא בענין של דינים שהוא כדם, ומגיע לטרוניה וכעס כלפי שמיא, ותפילתו היא כדם כמ"ש על תלונות בני"י "הן הכה צור ויזובו מים" (תהילים עח, כ) שהוא בבחינת דם כמ"ש (ויקרא טו, כה) "ואשה כי יזוב זוב דמה". ולכן נקרא 'פסח' שהוא פה-סח כי על ידי תיקון הדמים יכול להתפלל לה' יתברך, וכשתפילתו כראוי הוא מעלה מים מלמטה ועי"ז נעשה התעוררות של השפעת חסדים מלמעלה שהוא ענין קריעת ים סוף שהוא השפעה בנקל כמו ירידת המן.

צריך להראות לקב"ה שמעריך ומודע לכך שכל השפע שיש בידו הוא ממנו יתברך

וכך על ידי דעת זו החל תיקון הדמים אצל ישראל, וכך היה הדבר בכל מכה ומכה שנעשה אצלם זיכוך לעכירת הדמים, שהוא ענין "הצילני מדמים אלהים" (תהילים נא, יז) שהוא להנצל מלייחס לעצמו כל השפע שיש בידו, ועי"ז זוכה לדמים נקיים מזוהמת הנחש ויכול לצאת לגאולה. ועל כן ביקשם הקב"ה ליתן את דם הפסח על המזוזות והמשקוף כמ"ש (בשמות יב, ז) "ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף", שיראו בזה את תיקון הדמים שהוא ענין דם הפסח שהוא התפילה כנ"ל, ודוקא על המשקוף ציונו הקב"ה ליתן את הדם, כי הכניסה והשער לבית שהוא ענין השכינה הוא המשקוף,

ו'משקוף' ע"ה גימט' תפילה. (כי השפע מהקב"ה הוא אור ישר, והתפילה היא אור חוזר שנעשה ע"י חבטה שתרגומו 'שקיפא' וכמו שתרגם אונקלוס (במדבר כד, י) "ויספוק את כפיו" - "ושקפינון לידוהי"). ועל ידי התפילה שהיא ענין המשקוף יכול האדם לגלות את הקב"ה בכל שפע הקיים אצלו שהוא ענין המזוזות שנמשכות עד למטה לארץ.

תיקון וזיכוך הדמים אינו אלא על ידי תפילה וכוונת הברכות

והוא ענין הברכות שתקנו לנו חז"ל לברך את ה' ב"ה ולקשר את כל השפע שיש בידנו לקב"ה, ובפרט בברכות השחר שהם על מנהגו של עולם שהוא כל השפע הקיים בתמידות לאדם, שהם ח"י ברכות כנגד ח"י חוליות שבשדרה שהוא ענין תיקון הברית וזיכוך עכירת הדמים, ועל דם זה נאמר (יחזקאל טז, ו) "ואומר לך בדמיך חיי". וגם בזה צריך לידע שהקב"ה הוא "גואל הדם" ויתפלל לקב"ה שיצילו מלייחס לעצמו כל השפעים שמשפיע לו הקב"ה תמיד, שהוא ענין "הצילני מדמים אלהים" שימצא את האל"ף שהיא אלופו של עולם וייהפך מדם לאדם, וזה על ידי תפילה שהקב"ה יהיה לו לגואל הדם, וזה הצילני מדמים אלהים - אל"ף ע"ה בגמט' תפילה.

המצה היא לחם אמונה שכל השפע הוא מהקב"ה לבדו ללא שותפות כוחי ועוצם ידי

וכשאדם זוכה להתבונן ולקשר שהכל הוא מה' ב"ה - בין הלחם והחיטה שהוא הדבר הרחוק מהשגת ידו, ובין המים שהם כל השפעים הקיימים אצלו תדיר, בזה הוא מתקן בזה ענין מים תחתונים כנ"ל, ועי"ז ממשיך את פרנסתו ממים עליונים שהוא המן, שהוא ענין המצה, כי המצה מורכבת ממים וקמח שאין בהם תפיחה שהוא ענין הגאות, כי המצה מגלה שגם ענין החיטה וגם ענין המים הכל הוא מהקב"ה כנ"ל.

על ידי תיקון הדם זכו לקריעת ים סוף ללא דמים וצער לידה

ומכת דם נשלמה בקריעת ים סוף, שמכת דם וקריעת ים סוף הן ההתחלה והסוף של היציאה ממצרים ושתייהן נעשו במים שהוא הבסיס לקיום חיי האדם כנ"ל. וזה ענין מים תחתונים ומים עליונים, שקריעת ים סוף הוא ענין מים עליונים דבעתיקא תליא מילתא (כמ"ש בזוהר בשלח בדף נ"ב ע"ב). ועל ידי זה נמשכת פרנסתו של האדם כירידת המן, על כן במכת דם וקריעת ים סוף התעשרו בני ישראל מאוד. וזהו מ"ש קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף (פסחים ק"ה ע"א), שאם פרנסתו של אדם קשה, צריך לצאת ממכת דם שהוא זיכוך הדמים ולזכות לענין קריעת ים סוף כנ"ל, כי על ידי ששמו הדם על המשקוף נעשה לישראל בליל פסח את כל ההכנה והעיבור של ענין היציאה מתוקף טומאת מצרים, ובקריעת ים סוף היה ענין הלידה וההוצאה מן הכח אל הפועל של הגאולה השלימה ממצרים. וידוע שבשעת הלידה יש דמים וצער לידה, אבל בכח האמונה של ישראל וזיכוך הדמים שנעשה ממכת דם ואילך שמר עליהם הקב"ה מהדם הטמא שיש בשעת הלידה שנקרע להם הים בריוח ולא בצער וכפי שמבואר סודות נוראים בזה בזוהר הקדוש פרשת בשלח (בדף נ"ב ע"א ופרשת תרומה בדף ק"מ ע"א).

אע"פ שיש לאדם אמונה כל עוד שאינו כואב על הסתרתה מכל הבריות נחשב כערום

וכל ענין זה נעשה בכח האמונה של ישראל, כמ"ש בשמ"ר (בשלח פר' כ"א סי' י') כדאי היא האמנה שהאמינו בישראל שאקרע להם את הים, שגילו את האל"ף שהיא האמונה שהיא החכמה הגדולה ביותר, ולכן לא הייתה קריעת ים סוף מיד לאחר יציאת מצרים כי היו צריכים לגלות תחילה את האל"ף והחכמה בכל המדרגות שהם ששת הימים קודם שיבואו לענין קריעת ים סוף שהוא היום השישי לעומר. וזה (איוב לג, לג) "אם אין אתה שמע לי החרש ואאלפך חכמה" שעי"ז זכו לענין "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" ובאמת אם היה נשפע האור של קריעת ים סוף בסוף מ"ט יום לספירת העומר, היה היצה"ר בטל לגמרי והיינו זוכים לגאולה ובית המקדש שאין אחריה גלות, כי היו זוכים לגלות את האל"ף בכל המדרגות עד למטה, אבל משום שזיכוך הדמים והאמונה בה' אינו מספיק, כי צריך לרצות שיהיה הקב"ה בהתגלות בכל הבריאה, וכל עוד שאדם רוצה שיהיה לו אמונה ותפילה וצידקות וכו' הוא טוב מאוד, אבל עדיין נחשב (יחזקאל שם, ז) "ואת ערום ועריה" שחפץ בגאולת עצמו ואינו רוצה בגאולת השכינה וכבוד הקב"ה שבגלות. ולכן נקרע הים ביום השביעי כי היו צריכים לתקן זאת בשאר העבודות והנסיונות במדבר וכו', משא"כ אם היה נקרע הים בסוף כל ימי הספירה היה נעשה ביטול הבחירה.

כדי שיוכל האדם לשיר ולשבח לקב"ה צריך לזכך הדמים שהוא גילוי הקב"ה בכל שפע שיש בידיו

ובקריעת ים סוף הרגישו בני ישראל מצוקה גדולה שהוא ריכוז הדמים כידוע, וכיוונו את ליבם למקום כמ"ש בסוטה (בדף ל"ז ע"א) עד שקפץ נחשון בן עמינדב והתפלל (תהלים סט, ב) "הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש", שבאו המים שהם החסדים עד מקום הדם "כי הדם הוא הנפש" (דברים יב, כג), ועי"ז הראה להם הקב"ה שלא זו בלבד ששולט הוא גם בשפע הבסיסי של האדם שהוא ענין המים אלא יכול הקב"ה לכוין ולהכין לו כל צרכיו כפי הנצרך לו בדיוק רב כמ"ש (שמות יד, כב) "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם", שגדלו בחומות המים פירות וכל טוב הארץ, ודרך ים סוף נשפע להם שפעים מגן עדן דרך הנהרות וכו' כמבואר במדרש. ועי"ז הגיעו למדרגות באמונה כפי שפירש רבי מנחם מנדל מקוצק על הפסוקים שכתוב (שם, טז) "ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה" ואח"כ נאמר (שם טו, יט) "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים" שהגיעו להשגה שגם כשהולכים ביבשה הוא גם בעצמו נס כמו שהולכים בתוך הים, שכל המציאות והשפעים שיש לאדם והוא רגיל בהם הכל הוא נס מה' ב"ה, ועל ידי מחשבה והתבוננות כזו יכול האדם לבוא לידי תפילה ואמירת שירה והודאה כדבעי, כמ"ש בשמות רבה (פר' כ"ג סי' א') כשם שהם טיהרו ליבם ואמרו שירה, כך צריך האדם לטהר ליבו קודם שיתפלל. כי על ידי שמטהר ומזכך את ליבו מהדמים העכורים ומאמין שכל מה שיש תחת ידו הכל הוא מה' ב"ה שמחדש את השפע הקיים אצלו בכל רגע, עי"ז יכול להתפלל ולבוא לידי אמירת שירה.

ספר תפארת ישראל

• משה רבנו ידע שאע"פ שיש עדיין תיקון לעשות בגלות, הקב"ה תמיד ממחר להחיש את הקץ ולעשות קיצורים, ועל זה התמיה משה שמאחר שהקב"ה ממחר וכו' א"כ מדוע השעיבוד אינו מתקצר יותר ויותר. אבל כששמע שדוברים לשון הרע, הבין שהוא משום שלא מגלים את הרחמנות ונעשה בזיון ודלטוריה אחד על חברו שהוא אכזריות. ועל כן הלך ובידל את עצמו לתקן הרחמנות ולרעות את הצאן שהוא לרחם על המדרגות הארציות ולהמשיך את הרחמים עד למטה. ומתוך כך התגלה אליו ה' לגאול את ישראל. כי על ידי שמעוררים את הלב ברחמנות מקרבים הגאולה וממהרים את הקץ. וזאת אפשר להשיג רק ע"י אחדות, שעם ישראל אוהבים אחד את השני, מאוחדים ודבקים אחד בשני, ומבקשים רחמים נגלים ולא מוסתרים אחד על השני. כי שאדם אומר שהוא אוהב לחברו אבל בפועל לא עושה עם זה דבר אלו רחמים מוסתרים. האהבה צריכה להיות נגלית ולא נסתרת. וכשתהיה אחדות כזו ה' ב"ה יפדה ויגאל את כל ישראל. שה' ב"ה יראה שעם ישראל הולכים בדרך הזו, אוהבים אחד את השני ומרחמים אחד על השני, כנגד זה הוא ית' ירים וינשא אותנו, ונזכה לראות בגילוי, ונראה כמה אנו טובים ויקרים לפניו ית', והוא יגלה לנו את אהבתו העצומה אלינו - עם ישראל, העם שבנו הוא בחר מכל העמים.

תפילה לשלמה - שער אהבת ישראל

רבונו של עולם, אבי אב הרחמן, מלא רחמים. זפני לדעת שלמה ומתקנת, וזפני לידע שאתה יתברך אל רחמן, מלא רחמים, וטוב ומטיב בכל מיני טובות, ועשה ברחמיך שיידעו הפל את גדלת רחמיך וחסדיך, ועל ידי זה תמשך מידת רחמנותך וטובך לכל באי עולם.

אנא אל רחמן, מלא רחמים, תסלק כל שנאה ותיחרות מעמך ישראל, באפן שיהיו אחדות ושלוה בשלמות בעמך ישראל. ועל ידי זה תמשיך לנו שפעם נפלאים וישועות ונסים נוראים ונגלים, וכשם שכל הנסים שנעשו לאבותינו היו על ידי קבוצ ואחדות והפך הפרוד, שעל ידי זה המשיכו את מידת רחמנותך לחולל נסים ונפלאות - כן ברחמיך תזכנו עתה לשלוה ולאחדות ולהמשיך את הנסים והנפלאות הללו גם עתה, ולזכות למים טהורים ועליונים - שעל ידם תטהר אותנו מכל טמאה ותושיענו ישועה שלמה.

אנא רחמן, תמשיך את כח התפלה בעם ישראל בכל מקום שהם, ותקים בנו הפתוי (תהלים קמז, ב) "נדחי ישראל יכנס" (753) ובזכות זה תעשה עמנו "נסים ונפלאות" (753) וזפנו לגאלה שלמה.

אמן נצח סלה ועד

העלון מוקדש לעילוי נשמת המנוח היקר באדם איש נאמן
אוהב הבריות שנלקח מעמנו לגנזי מרומים ערש"ק לסדר יתרו

בנימין בן זלפה

ת.נ.צ.ב.ה

ניתן לשמוע את שיעורי מו"ר שליט"א בטלפון 02-5306506 וכן במערכת קול הלשון

לתגובות תרומות והנצחות: 0548434755 | m.yam.shlomo@gmail.com